

Predslov	9
Úvod	11

PRVÁ ČASŤ. Tematické skupiny

1.1 Smery, školy, teórie a koncepcie sociologického a sociálneho myslenia	15
1.2 Oblasti a disciplíny sociológie	19
1.2.1 Sociológia	20
1.2.2 Vnútoraná štruktúra sociológie	21
1.2.3 Konkrétne sociologické disciplíny	22
1.2.4 Rôzne chápanie predmetu a hlavného zamerania sociológie	23
1.2.5 Vzťahy sociológie k iným vedám	28
1.2.6 Sociologická metodológia	28
1.3 Príbuzné spoločenskovedné oblasti a disciplíny a ich základné smery	29
1.3.1 Sociálna antropológia	30
1.3.2 Axiológia	31
1.3.3 Kresťanská etika	33
1.4 Terminológia jednotlivých tematických okruhov sociológie s presahom do príbuzných disciplín	34
1.4.1 Sociálna štruktúra	35
1.4.2 Sociálna kompetencia	35
1.4.3 Sociálny manažment	35
1.4.4 Mesto	36
1.4.5 Dedina	39
1.4.6 Kultúra	40
1.4.7 Civilizácia	43

1.4.8 Sociálna zmena	45
1.4.9 Prognóza	45
1.5 Metodológia	46
1.5.1 Všeobecná metodológia a logika	46
1.5.2 Štatistické metódy, štatistický ukazovateľ a demografické ukazovatele	50
1.6 Sociológia niektorých štátov a národov	53
1.6.1 Sociológia Slovenska	53
1.6.2 Česká sociológia	55

DRUHÁ ČASŤ. Katolícka sociálna náuka

2.1 Úvod k <i>Rerum novarum</i>	61
2.1.1 Encyklika <i>Rerum novarum</i> a Lev XIII.	62
2.1.2 Obsah a zloženie encykliky <i>Rerum novarum</i>	62
2.2 Encyklika Pia XI. <i>Quadragesimo anno</i> o usporiadaní spoločnosti, obnove spoločenského poriadku a jeho zdokonalení podľa zásad evanjelia na 40. výročie vydania <i>Rerum novarum</i> , 15. mája 1931	69
2.2.1 Úvod k encyklike <i>Quadragesimo anno</i>	71
2.2.2 Obsah a zloženie encykliky <i>Quadragesimo anno</i>	72
2.3 Encyklika Jána XXIII. <i>Mater et magistra</i> o najnovšom vývoji života spoločnosti a o jeho utváraní vo svetle kresťanského učenia, 15. mája 1961	76
2.3.1 Úvod k encyklike <i>Mater et magistra</i>	76
2.3.2 Obsah a zloženie encykliky <i>Mater et magistra</i>	77
2.4 Encyklika Jána XXIII. <i>Pacem in terris</i> mieri medzi všetkými národmi v pravde, spravodlivosti, láske a slobode, 11. apríla 1963	83
2.4.1 Úvodné slovo k encyklike <i>Pacem in terris</i>	83

2.4.2	Rozbor encykliky <i>Pacem in terris</i>	84
2.4.3	Záverečné slovo k <i>Pacem in terris</i>	88
2.5	Encyklika Pavla VI. <i>Populorum progressio</i> o rozvoji národov, 26. marca 1967	89
2.5.1	Nový duch v Cirkvi	89
2.5.2	Pápež Pavol VI.	89
2.5.3	Úvodné slovo k encyklike <i>Populorum progressio</i>	90
2.5.4	Rozbor encykliky <i>Populorum progressio</i>	90
2.5.5	Záverečné slovo k <i>Populorum progressio</i>	92
2.6	<i>Octogesima adveniens</i> – apoštolský list pápeža Pavla VI. kardinálovi Mauriciovi Royovi, predsedovi Pápežskej komisie <i>Iustitia et pax</i> , k 80. výročiu <i>Rerum novarum</i> zo 14. mája 1971	93
2.6.1	Rozbor apoštolského listu <i>Octogesima adveniens</i>	94
2.6.2	Záverečné slovo k apoštolskému listu <i>Octogesima adveniens</i>	98
2.7	Encyklika Jána Pavla II. <i>Laborem exercens</i> o ľudskej práci, 14. septembra 1981	98
2.7.1	Predhovor k encyklike <i>Laborem exercens</i>	98
2.7.2	Rozbor encykliky <i>Laborem exercens</i>	99
2.7.3	Záverečné slovo k <i>Laborem exercens</i>	103
2.8	Encyklika Jána Pavla II. <i>Sollicitudo rei socialis</i> o starosti Cirkvi o sociálne otázky, 30. decembra 1987	104
2.8.1	Rozbor encykliky <i>Sollicitudo rei socialis</i>	105
2.9	Encyklika Jána Pavla II. <i>Centesimus annus</i> k 100. výročiu <i>Rerum novarum</i> , 1. mája 1991	110
	Použitá literatúra	113

Predslov

Vstup Slovenska ako členskej krajiny do Európskej únie je vyjadrením jeho integrácie do spoločenstva, „ktorého prvotným cieľom bolo a zostáva zabezpečenie mierovej spolupráce členských štátov“. Je zároveň vyjadrením definitívneho prekonania rozdelenia kontinentu z čias studenej vojny“ (J. Figel', M. Adamiš: *Slovensko na ceste do Európskej únie*, s. 9), ale aj úsilím nájsť spôsob, ako odstrániť šíriace sa násilie, agresivitu a z toho plynúci strach, neistotu a nespokojnosť. Blahobyť a technické vymoženosti ich nemôžu odstrániť.

Následky nerešpektovania sociológie a prenasledovania jej odborníkov v nedávnej komunistickej minulosti pociťuje naša spoločnosť dodnes. Na zaznávanie významného postavenia sociológie doplácame nielen spomalenou reakciou v oblasti modernizácie a zmenšenou operatívnosťou najmä v sociálnej oblasti spoločnosti, ale aj zníženým záujmom o veci verejné i sociálne a silnejúcimi neoliberálnymi tendenciami.

Učebné texty *Základy sociológie a sociálna náuka Cirkvi* nadväzujú na učebné texty *Sociológia* z roku 2000. Nadpis výstižnejšie vyjadruje obsah, zameranie a cieľ učebných textov určených pre vysokoškolských študentov a študentky katolíckej teológie, kresťanskej filozofie a odboru formácia a vedenie spoločenstiev. *Základmi sociológie a sociálnej náuky Cirkvi* chceme poskytnúť našim poslucháčom sociálnu kompetenciu obohatenú o sociálnu náuku Cirkvi, aby sa mohli stať aktívnymi činiteľmi našej spoločnosti pri odstraňovaní neprávostí a šíriteľmi Kristovho pokoja.

Bratislava 6. apríla 2006

Alžbeta Dufferová